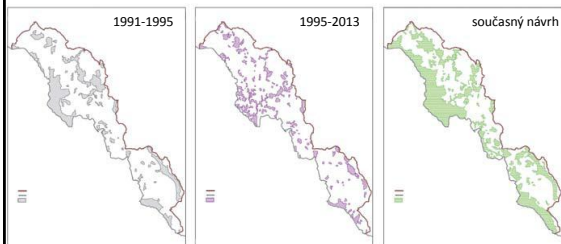

Zonace NP Šumava

Horská smrčina – co to je?

- dominance *Picea abies* – až 100 %
- příměs javoru klenu, jeřábu ptačího, jedle bělokoré a buku lesního
- nad 1150 m n. m.
- 16 827 ha (Šumava), 5 843 ha (Bavorský les)
- po jakémkoliv silné distorbanci vzniká relativně homogenní porost

Dynamika horských smrčín

- historie horských smrčín na Šumavě

1. Kulturní lesy v minulosti vykácené a znovu vysázená člověkem??
2. Minimální vliv člověka na smrčiny v jejich historii??

- velkoplošné disturbance

1. Důsledek neblahé lidské činnosti v minulosti??
2. Přirozená součást dynamiky lesa??

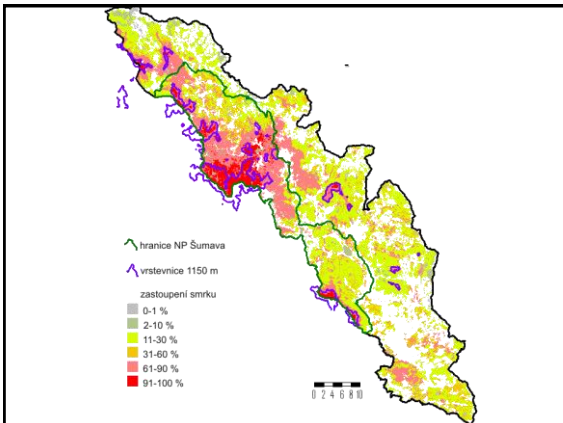
Kde byly smrčky odjakživa a kde je vysázel člověk?

Zonace!

Smrk dominantní →
Neexistují důkazy o tom, že tyto oblasti byly člověkem nějak podstatně přeměněny

Smrk jen přimíšený →
Člověkem přeměněny na smrkové plantáže

Výškové zónace evropských pohorí

Přírodní disturbance a horské smrčiny

- Trvalé výzkumné plochy – 15 let sledování – monitorování samovolného vývoje po kůrovci (Jonášová, 2013)

Jak se les obnovuje? K jakým změnám dochází?
 Jak má **přirozená** smrčina vypadat? – má být **zelená** = zkrácená představa (zafixovaný **obhospodařovaný** zelený les ve stadiu dospělosti)

Důvody pro zásahy proti kůrovci v NP:

- Obnova trvá 100 let a dnešní generace se jí nedožijí
- Zničení prostředí lesních druhů, ztráta biodiverzity, půdní eroze v uschlém porostu

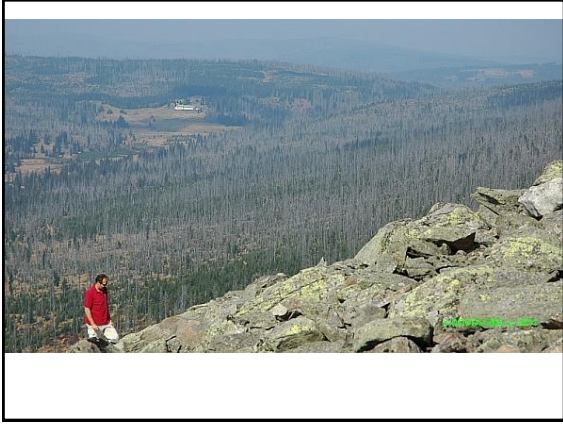
Jak je to doopravdy???

Jak se obnovují horské smrčiny (HS)

- HS – chladné a vlhké prostředí („drsné“)
- Neobnovují se kontinuálně – dva po sobě jdoucí vlhkostně a teplotně příznivé roky = smrk vykvete a vytvoří semena (1 x za více let)
- Proto semenný rok – desetitisíce semenáčků/ha – postupný pokles x nárůst jak se semenáčky doplňují po dalším SR
- V zapojeném lese semenáčky téměř nepřirůstají (vydrží tak desítky let) – dostatek světla po odumření stromového patra (SP) = zrychlení růstu
- Jak přirozeně odumře SP? – vítr, lýkožrout = **disturbance**
- **Dědictví disturbance** - množství stojícího a ležícího mrtvého dřeva! (MD)
- **MD** – substrát pro obnovu smrku! - ochrana před konkurencí trav, živiny, vhodné mikroklima (sníh na dřevě taje dřív...)

Cesta na Modrý sloup do Bavorského lesa

Cesta na Modrý sloup do Bavorského lesa II

Cesta na Modrý sloup do Bavorského lesa III

Přírodní disturbance a horské smrčiny (HS)

- Výhody kůrovcové kalamity – jde o „pozvolný“ proces (vs. vichřice) – stromy dlouho stojí, rozpadají se postupně, nedochází k mechanickému narušení půdy, ani přirozené obnovy, ani vegetace x postupný přísun vláhy, světla, živin z opadu
- Zdá se být určitá „korelace“ mezi kůrovcovou kalamitou a semenným rokem smrku

Disturbance (D) a biodiverzita

Co se stalo za 15 let????

- Vznik mozaiky nových stanovišť
 - (D) přežily **všechny původní druhy** bylinného patra přítomné na jejím začátku + řada **nových světlomilných** druhů
 - Nově se šíří řada druhů ptáků typických pro kulturní krajinu + nárůst populace tetřeva
 - Vzácné druhy hub a hmyzu, které mimo park nežijí
 - Nárůst počtu druhů mechorostů – NP BL – 42% všech spp. v Německu
 - Nové druhy hub pro vědu!!
 - Analýza 24 taxonomických skupin – houby, rostliny, živočichové (*Lehnert a kol. 2013, Journal for Nature Conservation*)
- 257 sp. – otevřené porosty, 149 sp. – zapojený porost, 82 sp. – přechodová zóna
- gradient mezi otevřeným porostem a zapojeným porostem byl větší a zastoupení všech stupňů zápoje rovnoměrnější ve staré části BL (bezzásahový) než v nové (lesnický) = **větší heterogenita porostů po kůrovci než po lesníkovi**) zde méně druhů

Vliv lesnických zásahů po přírodních disturbancích

- Velkoplošné těžby se všemi negativními důsledky (holiny)
- Snížení zmlazení smrku (až o 80%)
- Nedostatek mrtvého dřeva = větší výkyvy teplot, méně substrátu pro organismy
- Nákladné výsadby – věkově a prostorově méně diferencovaný les
- Narušení půdního povrchu, popř. eroze
- I kácení malých skupin či jednotlivých stromů – změna podmínek pro stojící stromy = kmeny jsou oslabeny a oslabeny, citlivější ke kůrovci
- Otevírání porostů = rozvrácení větrem + pak další kůrovec
- **Celý proces rozpadu horských smrčín se lesnickými zásahy pouze nepřirozeně urychluje**

Přirozená obnova 15 let po gradaci lýkožrouta

- 1995 – velká gradace + velký semenný rok smrku
- Od 1997 – trvalé monitorovací plochy – bezzásahové a zásahové

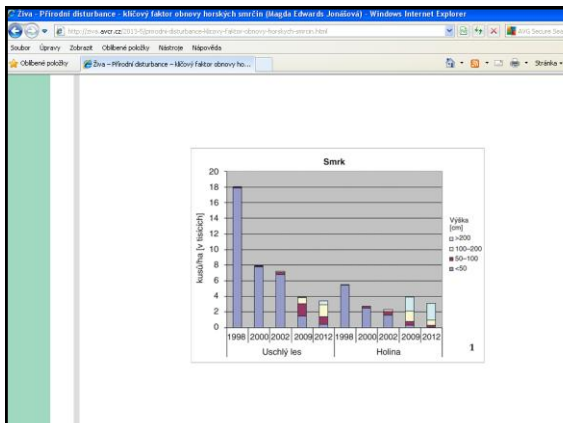
Bezzásahové plochy

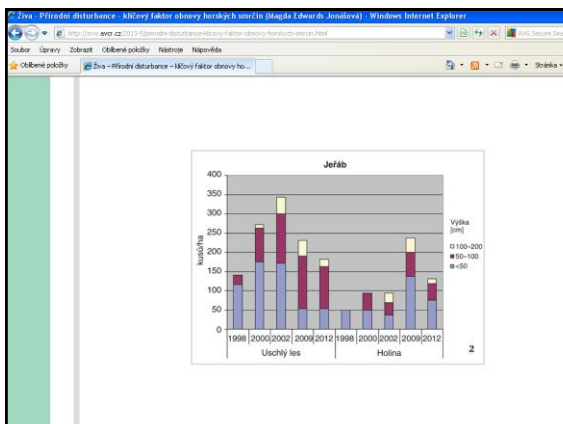
- po úrodě 1995 desetitisíce semenáčků/ha + část staršího různověkého zmlazení (několik let až desítky let)
- po odumření stromového patra – postupná diferenciaci výškové struktury – 1997 do 50 cm (99%), 2009 – 1-2 m(20%), 2012 – nad 2 m (15%)
- z vyklíčených semenáčků přeživaly úspěšně ty na mrtvém dřevě, nebo u pat stromů a pahýlů = mozaika se skupinami zmlazení i bez něj
- Nárůst populace jeřábu – spadané dřevo = špatná průchodnost pro jeleny

Přirozená obnova 15 let po gradaci lýkožrouta (Hřežíková 2009, Jonášová 2013)

Zásahové plochy

- Velká část náletu zničena těžbou
- Výsledné počty zmlazení několikanásobně nižší než v uschlých porostech – počet doplněn výsadbami
- Rychlejší růst výsadeb než přirozené obnovy v suchém lese = může zkrátit životnost porostů na holinách
- Počty jeřábů nízké, doplněné výsadbami s ochranou proti zvěři
- Pionýrské dřeviny – bříza, vrba, osika – vymizely vlivem okusu

Vývoj bylinného a mechového patra

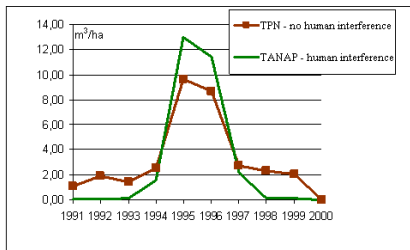
- **SL + H** – při dostatku světla se objevily světlomilné druhy
- Přežívání původních lesních druhů (borůvka, papratka horská, kapraď rozložená, plavuň pučivá, dřípátka horská apod.) – **SL** – pokryvnost nezměnily, **H** – často vymizely
- Mechorosty – **H** – pokryvnost i počet druhů **výrazně poklesly již 1. rok**
- SL vs. H – zpočátku se nelišily v počtu typických druhů bylinného patra horských smrčín (byliny, mechy), po 5. letech ale jejich počet na **H poklesl** (v průměru o 4 druhy)

Tatry 2004 - vichřice

- Ve vyklizeném polomu rychle expandovala třtina rákosovitá (*Calamagrostis arundinacea*) – uchycování dřevin je **velmi obtížné**

Zasahovat či nezasahovat?

Slovenská vs. polská strana Tatranského NP

Co dělat v horských smrččinách?

- Zvyšující se rozpad lesů působením velkých disturbancí v Evropě a Severní Americe **je dnes realita!**
- **Proč?** – potlačování malých disturbancí člověkem v minulosti a tím vznik velkých ploch monokultur **nebo** globální změna klimatu s extrémními výkyvy počasí
- Smrk je dřevina velmi plastická a přizpůsobivá! – i při gradaci přežívá několik procent dospělých stromů a věkově rozrůzněné potomstvo (přírodní výběr – na velkoplošné škále NP jej nemohou lesnické metody nahradit)
- Velkoplošné disturbance jsou součástí cyklu obnovy i středoevropských smrččin a uznávané NP proti nim nezasahují (přirozený jev)
- **Lpění na dosavadním tradičním přístupu k přírodním disturbancím i v NP vede k rozvracení celých lesních ekosystémů a s OP nemá nic společného**

NP Bavorský les

1998

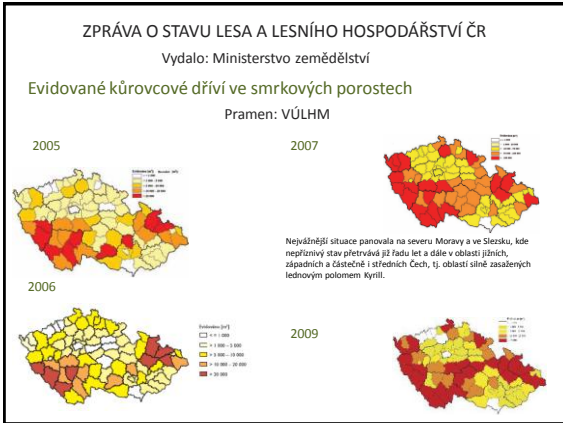
2004

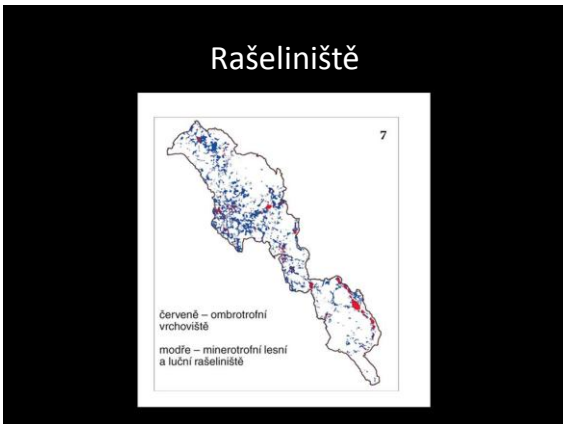
2008

Časová řada fotografií dokumentujících samovolnou obnovu lesa v staré oblasti Národního parku mezi Luzným a Roklanem. Místo na fotografii leží 1150 m vysoko, 2 km západně od vrcholu Luzného.

Kde je problém?

Je spíš otázka o tom, jestli jsme vyhlásili NP jako přírodu, která je v NP, nebo jsme vyhlásili záměr udělat NP ze Šumavy. Já mám pocit, že to je ta meritorní otázka, na které se nemůžeme dohodnout s tou druhou stranou.

J. Stráský

Jak vytvářet parky - dva názory:

1. Nemůžeme jen čekat a spoléhat se na přírodu, že nám ten park vytvoří. My si ho nejdříve musíme vytvořit sami takový, jaký chceme, a teprve poté můžeme nechat přírodní procesy samovolně probíhat.

J. Stráský

Správné řešení pro rekreační parky
uvnitř města – „Stromovka“

Jak vytvářet národní parky - dva názory:

2. Za národní park lze vyhlásit rozsáhlá území, jedinečná v národním či mezinárodním měřítku, jejichž značnou část zaujímají přirozené nebo lidskou činností málo ovlivněné ekosystémy.

Čili jde o ekosystémy:

- i) s přirozeným druhovým složením
- ii) člověkem minimálně ovlivněné

Proč nechceme zasahovat do relativně původních ekosystémů?

- Kulturní dědictví – příroda je stejně cenná, jako kulturní či historické památky
- Chceme nahradit originál kopií?

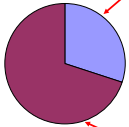

=

Zcela zásadně rozlišovat:

- Oblasti přirozeného výskytu horských smrčín – jsou částí **jádrových území (~30% území NP)** (jádrová území – smrčiny společně s rašeliništi, pův. bučinami apod.)

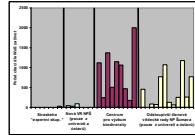
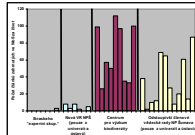

- Přeměněnou oblast jedlobučin (nyní smrkové plantáže) – **nárazníková oblast (~70% území NP)** (možná postupná přeměna na porosty s relativně původním složením)

PODPORA ZE STRANY VĚDCŮ V OBORU – dle rešerše internetu masmédi:

Stanovisko přírodovědců (vyjmenovány pouze odborné instituce):

- Stínová vědecká rada NPS
- Centrum pro výzkum biodiverzity – skupiny zabývající se biodiverzitou (celkem 115 vědců):
 - Centrum výzkumu globální změny AV ČR
 - Botanický ústav AV ČR
 - Entomologický ústav AV ČR
 - Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR
 - Ústav biologie obratlovců AV ČR
 - Karlova univerzita
 - Masarykova univerzita
 - Jihočeská univerzita
- Česká společnost pro ekologii (183 členů)
- Česká společnost ornitologická (partner Birdlife International v ČR)
- Podpora Evropského kongresu biol. ochrany přírody (1200 účastníků)

Stanovisko podporující kácení:

- 5-7 pracovníků s VŠ vzděláním, vesměs lesníků
- Několik lesníků - praktiku

Na tzv. „bezzasahovém území“ NPS uschly všechny vzrostlé stromy. V důsledku toho se rozmnožil kůrovec a zničil polovinu zbývajících lesů na dalším území NPS. Muselo být vytěženo více stromů, nežli přirosto. Dřívější „zelená středea Evropy“, lesy tzv. národního parku jsou nyní v horším stavu, než běžné hospodářské lesy v ČR.

KDO ZA TO MŮŽE

Únikem před odpovědností za lesy poškozené lidským faktorem se stala nová teorie – „obnova horských smrčín pomocí jejich rozpadu“

Někteří „biologové“ a „vědci“ následně převraceli lesnické principy k obrazu nové ideologické objednávky:

Hana Santrůčková	Jakub Hruška, Josef Fanta,
Jaroslav Vrba	Miroslav Svoboda
Zdeňka Křenová	a další.

Za zdevastování šumavských lesů a jejich dnešní nepřirozenou podobu nesou politickou a odbornou odpovědnost:

Exministrů životního prostředí:	Exředitelé NP Šumava:
Libor Ambrozek, Bedřich Moldan	Alois Pavlíčko
Martin Bursík, Ladislav Miko	František Krejčí
František Peřic (naměstek ministra)	

Za národní lesní tragédii nesou ideologickou odpovědnost biofundamentalisté a ekologičtí teroristé:

Jaromír Bláha, Vladimír Just, Mojmir Vlasin a další.

Poučme se a nedopustme další násilí!

31. srpna 2012
Občanské sdružení Zachraňme Šumavu
